

2023 İLEM Eğitim Programı

ilem 20.
ilmi etüdler derneği .yıl

İLMİ ETÜDLER DERNEğİ (İLEM)

İLEM 2002 yılından bu yana ilmi çalışmalar yapmakta; lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim, yayın, proje, alıştay, sempozyum ve kongre gerçekleştirmektedir. Temel gayesi, ilim insanların yetişmesine zemin oluşturmak ve insanlığın sorunlarına çözüm üreten işler yapmaktır.

İLEM, devam ettirdiği eğitim, proje, yayın, çalışma merkezleri, lisansüstü eğitimler, mensuplar, dış ilişkiler çalışmalarının yanı sıra sosyal medya kanallarını da aktif kullanarak birikimini dijital mecralara aktarmayı önemsemektedir.

İLEM EĞİTİM PROGRAMI

2002 yılından bu yana kesintisiz olarak devam eden İLEM Eğitim Programı, insanı, toplumu ve içinde yaşadığı dünyayı tanımak ve anlamak üzere bir bakış açısı ve birikim sunmayı amaçlamaktadır.

- ◆ İLEM Eğitim Programı ilmi disiplin ve devamlılık gerektiren 3 senelik bir programdır. Program boyunca katılımcılara;

Birinci kademedede

Varlığa, tarihe topluma dair bir kavrayış kazandırmayı,

İslam ilim ve düşünce geleneğini tanıtmayı,

Çağımızın problemlerine dair kuşatıcı ahlaki çözümler sunmayı,

İlmi çalışmanın mahiyet ve gayesine ilişkin bir bilinç ve bakış açısı kazandırmayı,

Eleştirel düşünme ve yorumlama becerisi kazandırmayı,

İkinci kademedede

Bilimsel bilgiye dair bakış açısı kazandırmayı,

Varoluş gayesinin bilinciyle siyasi, toplumsal ve kültürel olanı yorumlamayı,

Estetik bilinç oluşturmayı,

İlmi çalışma ahlakı ve disipliniyle ekip çalışması becerisini kazandırmayı,

İleri düzeyde eleştirel okuma, çözümlenme ve yazma becerisi kazandırmayı,

Üçüncü kademede

Katılımcıların ihtisas alanlarını belirlemelerini sağlamayı,

İhtisas çalışmalarında ihtiyaç duyacakları yönetsel bilgi ve becerileri kazandırmayı,

Kurumun çalışma merkezlerine katılmalarını sağlamayı,

İlmi bilgi ve yöntemleri kullanarak değerlendirme ve karşılaştırma yapabilme, bilimsel ürünler ortaya koyabilme becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır.

Eğitim programında ilk seneden itibaren öğrencilerimiz alanında uzman hocaların verdiği dersler ve atölyelerin yanı sıra haftalık okumalar, grup çalışmaları, çeşitli eğitim desteklerinden istifade etmekte, ayrıca program dahilinde geziler ve kamplar düzenlenmektedir.

İLEM Eğitim Programı kademelerinde yıllık program, Güz ve Bahar dönemlerinde 10'ar hafta sürmektedir. Her dönem katılımcıların takip etmeleri gereken üç ayrı kademe dersi vardır.

İLEM, Eğitim Programını farklı kılan bir unsur olarak grup çalışmalarını önemsemekteyiz. Programda merkezi konumda yer alan danışmanlık sistemi ile her bir katılımcının ilmi ve fikri donanımının yanı sıra kişisel gelişimi için de rehberlik desteği aşması sağlanmaktadır. Programda her öğrenci grubu (6-8 kişi) yıl boyunca çalışmalarını bir danışman nezaretinde sürdürmektedir.

İLEM Eğitim Programına katılmak isteyen lisans öğrencileri, öğrenci kabul tarihleri arasında yapacakları başvurunun ardından gerçekleştirilecek mülakat neticesinde programa katılmaya hak kazanmaktadır.

2022 – 2023 İLEM EĞİTİM PROGRAMI

DERS TABLOSU

2022 – 2023 İLEM EĞİTİM PROGRAMI			
DERS TABLOSU			
1. KADEME	Güz	Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Değişim	Lütfi Sunar
		Varlık Düşüncesi	Ömer Türker
		Medeniyetler ve Dünya Tarihi	Abdulkadir Macit
	Bahar	İslam Düşüncesine Giriş	İbrahim Halil Üçer
		Çağdaş İslam Düşüncesi	Ahmet Köroğlu
		Ahlak Meselelerine Argümantatif ve Temsili Yaklaşım	Kübra Bilgin Tiryaki

2. KADEME	Güz	Siyaset Düşüncesi	Süleyman Güder
		Türkiye’de Modernleşme	Mahmut Hakkı Akın
		Eleştirel Metin Okuma ve Yazma	Mehmet Özturan
	Bahar	Bilim ve Gerçeklik	Latif Karagöz
		Modern Dünyanın Teşekkülü: Düşünce, İktisat, Siyaset	Tahsin Görgün, Taha Eğri, Hüseyin Mercan
		Estetik	Yusuf Ziya Gökçek

3. KADEME Atölyeler	Matematik ve Ontoloji	Abuzer Gündüz
	İslam Ahlak Felsefesi	Elmin Aliyev
	Dijital Sosyoloji	Eyüp A1
	İslam Düşünce Ekollerinde İnsan Tasavvurları	Furkan Cinsli
	Uygulamalı Sosyoloji	Köksal Pekdemir
	Mekanda Siyaset	Yunus Çolak
	Türkiye’de Siyasal Hayat	Hüseyin Arslan

Kademe Dersleri

I. Kademe Güz

Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Değişim

Lütfi Sunar

Bu derste, Türkiye'nin toplumsal yapısı ve değişimi iktisadi, demografik, siyasal ve sosyal boyutlarıyla ele alınacaktır. Çok yönlü ve karmaşık bir konu olan değişim, toplumsal yapı ve ilişkide olduğu sosyal kurumlardaki değişimle birlikte çözümlenecektir. Toplumsal yapı ve değişimin boyutlarının tematik olarak ele alındığı her derste ilgili konu değişim süreci, bağlamı, etkenleri ve sonuçlarıyla birlikte değerlendirilecektir. Devlet-toplum ilişkileri, demografik değişim, toplumsal hareketler, iktisadi dönüşüm, göç, sosyoekonomik eşitsizlikler, kentleşme ve ilgili daha birçok başlık sosyolojik bakış açısı ve güncel verilerle ele alınacaktır.

Lütfi Sunar, doktorasını İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde “Karl Marx ve Max Weber’in Doğu Toplumlarına Yaklaşımları” başlıklı teziyle 2010 yılında tamamladı. Sosyolojik teori, şarkiyatçılık, öteki, toplumsal değişim, tabakalaşma ve eşitsizlik alanlarında çalışmalar yapmakta olan Sunar, hâlen İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Sunar’ın, Marx ve Weber’de Doğu Toplumlari, Türkiye’de İş Ortaklıklari, Marx an Weber on Oriental Societies, Değişim Sosyolojisi, Sosyal Tabakalaşma, Türkiye’de Toplumsal Yapı ve Değişim, Eurocentrism at the Margin: Encounters, Critics and Going Beyond ve Debates on Civilization in the Muslim Word: Critical Perspectives on Islam and Modernity adlı kitapları ve çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

Varlık Düşüncesi

Ömer Türker

Bu derste varlık düşüncesi kapsamına giren meseleler müzakere edilecektir. Varlık hakkında konuşmanın imkânı, bilgimizi mümkün kılan şartlar, bilgimize konula şeyin tam olarak ne olduğu, duyu ve aklın idrakleri arasında nasıl bir ilişki olduğu, varlık anlamının kaynağının olup olmadığı, varlığımızın bir gayesinin olup olmadığı, nasıl bir evrende yaşadığımız, iyi ve kötü yüklemelerimizin kaynağının ne olduğu, gelecekteki varlığımıza ilişkin umutlarımızın hangi kaynaktan beslendiği, bizi ve bütün mevcutları anlamlı kılan şeyin ne olduğu soruları, varlığa ilişkin klasik ve modern birikim dikkate alınarak tartışılacaktır.

Ömer Türker, 1997 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 1999 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde “Mukatil b. Süleyman’ın Tevil Anlayışı” başlıklı, erken dönem Kuran tefsirinin bilgi teorisi açısından teorik çerçevesini inceleyen yüksek lisans tezini tamamladı. 2006 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde “Seyyid Şerif el-Cürcânî’nin Tevil Anlayışı: Yorumun Metafizik, Mantıkî ve Dilbilimsel Temelleri” başlıklı doktora tezini tamamladı. 2005 ve 2012 tarihileri arasında Türkiye Diyanet Vakıf İslam Araştırmaları Merkezinde (İSAM) araştırmacı olarak çalıştı. Nisan 2012’den itibaren Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Felsefesi Bölümünde öğretim üyesi olarak göreve başladı ve halen bu görevini sürdürmektedir. Türker’in çalışmaları, metafizik, bilgi teorisi ve ahlâk üzerine yoğunlaşmıştır.

Medeniyetler ve Dünya Tarihi

Abdulkadir Macit

Bu derste genel olarak tarih ve özel olarak da “Dünya tarihi”nin yapısının ele alınması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda “Dünya tarihi”nin kavramsal tahlili yapılarak, dünya tarihini ve yapısını anlamanın bazı ön şartları, unsurları ve neticeleri müzakere edilecektir. Bu çerçevede “Dünya Tarihi’nin Yapısı”nda ilkin insan ve toplum ihtiyaçları (yatay eksen) ile ilk insan ve peygamber olan Hz. Adem’den son peygamber Hz. Muhammed’e kadar geçen peygamberlerin (dikey eksen) etkileri tetkik edilecektir. Daha sonra insani/iktisadi/fikri hareketlilikler ve toplumsal yapıların değişimleri, iklim değişiklikleri ve tabii olaylar, enerji arayışı gibi temel meseleler tetkik edilecektir. “Dünya Tarihi’nin Yapısı”na yönelik bütün bu tetkikler her ne kadar Hz. Muhammed’e kadar olan dönem etrafında ele alınacak olsa da Hz. Muhammed sonrasındaki tarihten de bağımsız izah edilmeyecektir. Bu tetkikler “Dünya Tarihi’nin Tarihi” içerisinde mümkün olduğunca bütünlüklü bir şekilde takip edilecektir.

Abdulkadir Macit, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde nihayete erdirdi. Çalışma alanları arasında; dünya tarihi, Orta Asya, Özbekler, çağdaş İslam düşüncesi, İslamcılık ve İslami hareketler gibi konular bulunmaktadır. Macit'in kitapları arasında Şeybânî Özbek Hanlığı, Ahterî Muslihiddin Mustafa Efendi, Önden Gidenler: Necmettin Erbakan, Çağa İz Bırakan Önderler: Mehmed Akif Ersoy, Muhammed Hamidullah: Modern Bir Alimin İlmi Portresi ve İslam İktisadının Öncü İsmi: Muhammed Hamidullah (trc.), Tüm Yönleriyle Hz. Peygamber ve Ahlakı (ed.), Başlangıcından Günümüze Hilafet (ed.) yer almaktadır. Hâlihazırda Kocaeli Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Siyer-i Nebi ve İslam Tarihi alanında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Kademe Dersleri

I. Kademe Bahar

İslam Düşüncesine Giriş

İbrahim Halil Üçer

İslam düşüncesinin teşekkülüne yön veren sâikler ve bu düşüncenin tanımlayıcı hususiyetlerinin tespiti bu seminerin temel konusunu teşkil etmektedir. Bu çerçevede İslam toplumunun oluşumu ile dinî ilimlerin tedvin ve tasnif süreci tartışılacak, İslam düşüncesindeki metafizik gelenekler öne çıkan temsilcileri üzerinden problematik ve tarihsel olarak karşılaştırmalı bir yöntemle tanıtılacaktır. En temelde İslam'dan neşet eden ve onun vaz'ettiği hayat nizamı ve bilgi anlayışı ekseninde oluşan İslam düşüncesi, medeniyetimizin düşünsel birikimi ve kaynağıdır. Bu seminer ile katılımcılarda, İslam düşüncesinin teşekkül süreci, ana akımları ve tanımlayıcı hususiyetlerine dair bir anlayış oluşturmaya çalışılacaktır.

İbrahim Halil Üçer, lisans eğitimini 2004 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladı. Aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Felsefesi Bilim Dalında hazırladığı “Ebû Hayyân et-Tevhîdî ve Felsefî Kişiliği” başlıklı teziyle 2007 senesinde yüksek lisansını savundu. 2010-2011 eğitim yılında McGill Üniversitesi Institute of Islamic Studies’te misafir araştırmacı olarak bulundu. 2014 senesinde “İbn Sînâ Felsefesinde Suret Anlayışı” başlıklı teziyle İslam felsefesi doktoru oldu. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Felsefe Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapan Üçer’in yayımlanan çalışmaları arasında İbn Sînâ Felsefesinde Suret, Cevher ve Varlık (2017), İslam Düşünce Atlası (ed. 2017), İnsan Nedir? İslam Düşüncesinde İnsan Tasavvurları (ed. 2019), Taşköprülüzade’de Bilgi, Bilim ve Varlık (ed. 2020), Taşköprülüzade’de Dil, Ahlak ve Siyaset (ed. 2020) gibi eserler bulunmaktadır. Halihazırda İslam Düşünce Geleneğinde Fiziksel Teori Modelleri, İbn Sînâ epistemolojisi, İslam düşünce tarihi yazımında dönemlendirme sorunu ve Arayışlar dönemi İslam düşüncesi gibi konular üzerinde çalışmaktadır.

Çağdaş İslam Düşüncesi

Ahmet Köroğlu

Bu derste İslam düşüncesinin çağdaş dönemde izlediği seyir temel hatlarıyla ele alınacaktır. Bu seyrin farklı tarafları, tartışmaları ve yönelimleri ele alınırken odağın merkezini dini, siyasi ve toplumsal düşünce oluşturacaktır. Kronolojik bir sürecin izleneceği derste ön plana çıkmış bazı Müslüman düşünürler ilgili konularda ele almış oldukları eserleriyle birlikte ele alınacak; böylece onların fikri mirası birinci elden kendi çalışmaları üzerinden masaya yatırılmış olacaktır. Bu tartışmalar büyük oranda çağdaş dönem İslam düşüncesinde ön plana çıkmış belirli kavram ve konseptler üzerinden de yapılacaktır; meselelerin farklı boyutları ve tezahürlerini ortaya koyabilmek için öncelikle coğrafya çeşitliliği, bakış farklılıkları ve zamansal düzlem dikkate alınacaktır. Böylece bu derste çağdaş dönem İslam düşüncesinin, farklı coğrafyalar, akımlar, şahıslar, etkileşimler, muhtelif metodoloji ve yaklaşımlar merkezinde genel bir çerçevesi çizilecektir.

Ahmet Köroğlu, İstanbul'da doğdu. Lisans eğitimini Beykent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde tamamladı. Yüksek lisansını "1990'lı yıllarda Türkiye'de Siyasal Liberalizm" başlıklı teziyle İstanbul Üniversitesinde tamamladı. Doktorasını ise "Türkiye'de İslamcı Söylemin Oluşumunda Tercümelemler" başlıklı teziyle İstanbul Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Köroğlu şu anda İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Ahlak Meselelerine Argümantatif ve Temsili Yaklaşım

Kübra Bilgin Tiryaki

Bu derste düşünce tarihi içerisinde süregiden ve halihazırda devam eden ahlâk meseleleri, her bir teori temsilcisinin öne sürdüğü argümanlar ve sahip olduğu metafizik perspektif dikkate alınarak incelenecektir. Ahlâk meselesine dair ortaya konulan farklı yaklaşımların, ilgili meselenin teorik kısmı ile pratik kısmı arasında nasıl bir ilişki kurduğu ve ortaya çıkacak eylemler bütünü sonucunda nasıl bir gayeyi amaçladığına odaklanılan bir yöntem izlenecektir. Böylelikle ahlâk meselelerine temas eden ve onlara dair birbirinden oldukça farklı cevap ve argüman biçimlerine şahit olan katılımcıların “içinde bulunduğumuz yaşam için en iyi olan” pozisyon/pozisyonları tercih ederek bunun üzerinden bir temsil geliştirme imkanını farketmeleri amaçlanmaktadır.

Kübra Bilgin Tiryaki, 2010 yılında Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2013 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri'nde "Şerhu'l-Ahlâkı'l-Adûdiyye (Metin ve Değerlendirme)" başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. 2012-2019 yılları arasında İlke Vakfı'nda araştırmacı olarak çalıştı; çeşitli projelerin geliştirilme ve yürütülme aşamalarında görev aldı. 2013-2017 yılları arasında İlke-İlem ortaklığında ve Ömer Türker'in yürütücülüğünde gerçekleştirilen "İslam Ahlâk Düşüncesi Projesi"nin koordinatör yardımcılığını yaptı. Proje kapsamında Ömer Türker ile birlikte İslam Ahlâk Literatürü Ekoller ve Problemler; M.Zahit Tiryaki ile İslam Düşüncesinde Mizaç Teorileri kitaplarının editörlüğünü yaptı; 15.Yüzyıldan Müellifi Meçhul Şerhu'l-Ahlâkı'l-Adudiyeye'nin tahkik ve tercümesini gerçekleştirdi. İlgi alanları arasında; İbn Sînâcî doğa felsefesi, oluş ve isti'dâd teorisi, doğal bireyleşim sorunu ve ahlâk teorileri bulunan Tiryaki, İstanbul Üniversitesi'nde "İbn Sînâ'nın Doğa Felsefesinde Kuvve ve İsti'dâd" başlıklı doktora tezini hazırlamaktadır.

Kademe Dersleri

II. Kademe Güz

Siyaset Düşüncesi

Süleyman Güder

Bu derste siyaset düşüncesine dair seçilmiş temel meseleler, kavramlar ve kırılma noktalarına dair bir perspektif sunulacaktır. Ders boyunca iki yönlü ve eş düzeyli bir karşılaştırma düzeyiyle hem İslam-Batı hem de klasik-modern yaklaşımlar dikkate alınarak bir yol takip edilecektir. Bunun için siyaset düşüncesinin temel tartışmalarından devlet, insan doğası, güç-iktidar, adalet, ahlak, düzen vb. kavramlara dair kuramsal ve tarihsel bir iz sürülecektir. Ders sonunda katılımcıların siyaset düşüncesine dair daha bütüncül ve derinlikli bir bakış açısına sahip olması beklenmektedir.

Süleyman Güder, lisans eğitimini Bilgi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde 2008 yılında tamamladı. “A Comparative Analysis of the Foreign Policy Perspectives in Two Latin American States: Brazil and Venezuela in the Twenty-First Century” başlıklı teziyle 2011 yılında Fatih Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden yüksek lisans derecesi aldı. Dünya Siyaseti, Latin Amerika Siyaseti, Güncel Ortadoğu Siyaseti ve Sosyal Hareketler ve Siyasi İlahiyat konularında araştırmalar yapan Güder, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünden 2016 yılında “Hıristiyan ve İslami Kurtuluş Teologlarının Öze Dönüş Mücadelesi: Karşılaştırılmalı Bir Analiz” başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi olan Güder, İngilizce, Arapça ve Portekizce bilmektedir.

Türkiye’de Modernleşme

Mahmut Hakkı Akın

Türk modernleşmesi, Batı dışı modernleşme tecrübeleri arasında dikkat çeken bir değişim süreci olarak öne çıkmaktadır. “Devletin kurtarılması” misyonuyla başlayan yenilik hareketlerinin pek çok siyasi, ekonomik ve kültürel sonucu ortaya çıkmıştır. Her değişimde olduğu gibi bu süreçte de değişimi talep edenler ve ona karşı çıkanlar arasında mesafe ve gerilim var olmuştur. Değişimi talep edenler arasında da hangi yöntem ve araçlar üzerinden nasıl bir değişim yaşanması gerektiğiyle ilgili bir ayrışma yaşanmıştır. Çok milletli ve kültürlü bir imparatorluktan ulus devlet olmaya doğru devam eden değişim süreci, toplumsal kurumların da değişmesine sebep olmuştur. Cumhuriyet modernleşmesinin öncü aktörlerinin devrimci bir anlayışla toplum mühendisliğine yönelmesi, süre giden kültürel bölünmenin bir sonucu olarak kabul edilebilir. II. Dünya Savaşı sonrası şartlarda çok partili hayata dönüş, tarımda makineleşme, kırdan kente göç gibi gelişmeler, Türk modernleşmesinde yeni bir safhanın başlamasına da vesile olmuştur. Bir yandan da Türk modernleşmesi, kendine özgü tarihsel ve sosyolojik şartlara rağmen en başından itibaren dünyanın yaşadığı değişimlerden ayrı anlaşılabilir bir değişim süreci değildir. Bu derste Türk modernleşmesi, tarihsel ve sosyolojik bir mesele olarak ele alınacak ve tartışılacaktır. Siyaset, ekonomi, din, eğitim, edebiyat, sivil toplum ve medya gibi toplumsal kurumlar ve konular, Türk modernleşmesi bağlamında yaşanan değişimin unsurları olarak değerlendirilecektir.

Mahmut Hakkı Akın, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisans ve doktora eğitimini Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalında tamamladı. Sosyoloji alanında doçent ve profesör unvanlarını aldı. Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinde akademisyen olarak çalıştı. Halen İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde öğretim üyesidir. Türk modernleşmesi, siyaset sosyolojisi, sosyoloji teorileri, İslamcılık, muhafazakarlık konularında çalışmalarına devam etmektedir.

Eleştirel Metin Okuma ve Yazma

Mehmet Özturan

Bilgilendirme ve bilgi edinme süreçlerimize eşlik eden en önemli araçlardan biri dildir. Dil sayesinde ifade ve istifade mümkün olmaktadır: Bir tezi ifade eder, dile getirilen bir tez ve kanıtından istifade ederiz. Her iki durumla da karşı karşıya olduğumuz açıktır. Bir makale-kitap yazarak veya okuyarak kimi zaman muhatabımızı bir iddia lehinde veya aleyhinde ikna etmeye çalışırız, kimi zaman da bizi bir sonuca ikna etmek isteyen yazarların tez ve kanıtları karşısında ikna olup olmayacağımıza karar vermeye çalışırız. İster bir iddiada bulunalım ister bir iddia ile karşı karşıya kalalım, her iki pozisyon, iddianın gerekçelendirilmesini gerektirmektedir. Argüman veya kanıtlama adını verdiğimiz iddia ve gerekçelerden oluşan bu yapının nasıl kurulacağı ve nasıl bir değerlendirmeye tabi tutulacağı eleştirel düşünme okuma- yazma faaliyetinin temel sorusudur. Yazarların nerede ve nasıl bir kanıtlama sunduklarını tespit etmek ciddi emek ister. Benzer şekilde, karşınızdakini ikna etmek için sunacağınız kanıtlamalar uzun düşünme ve kurgulama aşamalarından geçerek takdime hazır hale gelir. Bu derste, argümanların nasıl kurulduğu ve nasıl değerlendirilebileceği incelenecektir. Bunun için geçerli kanıtlama biçimleri tespit edilerek farklı metinler üzerinde uygulamaları yapılacaktır.

Mehmet Özturan, lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladı. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde İslam Felsefesi alanında “Fârâbî Epistemolojisinde Kesinlik Kavramı” başlıklı tezile yüksek lisans derecesi aldı. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimler Anabilim Dalında “Müteahhirîn Dönemi Mantığında Tasavvurât” başlıklı tezini savunarak doktor unvanını aldı. 2015-2016 öğretim yılında, TÜBİTAK Doktora Sonrası Araştırma Bursu ile Harvard Üniversitesi Near Eastern Languages and Civilizations Bölümünde doktora sonrası misafir araştırmacı olarak bulundu. Doktora tezi, İbn Sina Sonrası Kavram Mantığı: Katibi ve Kutbüddin Razi Örneği başlığıyla kitap olarak yayınlandı (Klasik Yayınları). İlgili alanları arasında klasik mantık, kanıtlama teorisi (argumentation/ munâzara), bilgi teorisi, dil felsefesi bulunan Özturan, hâlen İstanbul Medeniyet Üniversitesi Felsefe Bölümünde öğretim görevlisidir.

Kademe Dersleri

II. Kademe Bahar

Bilim ve Gerçeklik

Latif Karagöz

Bu derste bilimsel bilginin ve bilimsel gerçekliğin mahiyetine ilişkin bir dizi soruşturma yürütülecektir. Öncelikle, klasik dönemden itibaren bilimsel bilginin mahiyetine ilişkin tasavvurların dönüşümü ve bu minvalde modern bilimin ayırt edici nitelikleri ele alınacaktır. Devamında gerçeklik problemini merkeze almak suretiyle bilimsel açıklamanın dış dünya ile irtibatı ve kesinliği meselesi üzerinde durulacaktır. Bu meselelerin bir uzantısı olarak sosyal bilimlerde bilimsel gerçekliğin imkânına ilişkin tartışmalara odaklanılacaktır. Son olarak sosyal bilimlerde bilimsel açıklamanın ve bilimsel bilginin sınırlarına işaret edilerek seminer tamamlanacaktır.

Latif Karagöz, İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümünde 2010 yılında lisans, 2013 yılında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Aynı bölümde Sosyal Psikoloji Anabilim dalında Psikolojide İnsanın Failliği Problemi: Rom Harre Düşüncesi Çerçevesinde Bir Değerlendirme başlığıyla doktorasını tamamladı. 2017-2018 öğretim yılında CUNY Graduate Center'da misafir araştırmacı olarak bulundu. Teorik psikoloji, sosyal bilimler felsefesi, kültürel psikoloji ve ahlak psikolojisi akademik ilgi alanlarının başında gelmektedir. Halen İstanbul Medeniyet Üniversitesi Psikoloji Bölümünde görev yapmaktadır.

Modern Dünyanın Teşekkülü

◆ Düşünce

Tahsin Görgün

Bu derste modernliğin zannedildiği kadar yeni ve Avrupa'ya has bir varoluş şekli olmadığı; modern dünyada mevcut ve değerli olarak kabul edilen kadar/yanında, insanlığın karşısına, insanlığın varoluşunu tehdit edecek kadar ciddi sorunlar çıkaran yönelişlerin, doğrudan Müslümanlar ve islam medeniyeti ile alakalı olduğu üzerinde durulacaktır. Kısaca içinde yaşadığımız dünyadaki faziletler kadar reziletler de Müslümanlar ve islam Medeniyeti ile doğrudan ilgilidir; öyle olduğu için, Müslümanlar bu sorunlarla gereği gibi karşılaşabilirlerse, çözümlerine tayin edici katkılarda bulunabilirler. Her ne kadar bazı gelişmeler Batı Avrupa'da ve onlar eliyle tahakkuk etse de, Batı Avrupa sürecin bir parçasıdır. Sürecin diğer parçası, Batı Avrupalıların istifade ederek, aleyhine geliştikleri dönem olarak Osmanlı'nın temsil ettiği İslam Medeniyetidir. Bu sebeple Batı Avrupa'nın ve dolayısı ile modern dünyanın oluşum süreci, ana başlıklar olarak tabii din, tabii teoloji, tabii hukuk ve tabiat felsefesi çerçevesinde ortaya çıkan gelişmeler üzerinden Osmanlı Dünyası ile irtibatı içinde ele alınacaktır. Üç alanda Osmanlı Kültür ve Medeniyetinin izi günümüzü de içerecek şekilde takip edilecektir: Din, İlim ve Siyaset

Tahsin Görgün, lisans eğitimini 1984 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde “Elmalılı Hamdi Yazır’ın Görüşleri ve İlim Felsefesi” başlıklı bitirme teziyle tamamladı. Freie Universität Berlin’de “Sprache, Handlung und Norm” (Dil, Davranış ve Hüküm) başlıklı tezi ile fıkıh usulü ve felsefe doktorası yaptı. 1995 yılında Türkiye’ye dönerek İSAM (İslam Araştırmaları Merkezi)’da araştırmacı olarak çalışmaya başladı. 2005-2007 yılları arasında Almanya’da Frankfurt Goethe Üniversitesinde ve Viyana Üniversitesinde misafir hoca olarak bulundu. Temel ilgi alanları arasında fıkıh usulü, Osmanlı dönemi ve Maverâünnehir ağırlıklı olmak üzere İslam düşüncesi tarihi; felsefenin dil, bilgi, ahlak, tarih, siyaset, bilim, toplum gibi muhtelif konuları; Kur’an araştırmaları; Osmanlı-Batı ilişkileri ve Osmanlı’nın Batı’ya tesiri; Alman idealist felsefesi ve hermeneutik gibi konular yer almaktadır. Tahsin Görgün hâlen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölüm Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Modern Dünyanın Teşekkülü

◆ İktisat

Taha Eğri

Modern dünya sistemi siyasal, sosyal, teknolojik ve askeri alanlarda yaşanan gelişmelerin yanında iktisadi alanın da kendisini inşa etmesiyle ortaya çıkmıştır. Modern dünyada ekonomik ilişkileri insanın ve devletin merkezine yerleştirmek de mümkündür. Bu bağlamda, Modern iktisat düşüncesi 18. yüzyılda ortaya çıkan yazınla başlatılmış olsa da ilk olarak eski Yunan devletlerinden beri hem devletlerin hem de ilim adamlarının gündeminde almıştır. Üretim ve bölüşüm süreçlerinin nasıl olması gerektiği iktisadi düşüncenin merkezinde yatan temel sorudur. Üretim, piyasa ve bölüşümün nasıl organize edileceği tartışmaları yüzyıllar içerisinde dünyadaki mevcut yapının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu derste de kısaca, modern dönemi şekillendiren olaylar ve düşünce sistemleri ele alınacaktır.

Taha Eğri, lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi İktisat Bölümünde tamamladı. Yüksek lisans ve doktora eğitimini İstanbul Üniversitesi İktisat bölümünde tamamlayan Eğri, 2014-2016 tarihleri arasında George Mason Üniversitesi'nde misafir araştırmacı olarak bulunmuştur. Halen Kırklareli Üniversitesi İktisat Fakültesinde Doçent Doktor çalışmakta olan Eğri'nin temel çalışma alanları Ortadoğu ekonomileri, asker-ekonomi ilişkisi, kurumsal iktisat ve İslam iktisadıdır.

Modern Dünyanın Teşekkülü

◆ Siyaset

Muhammed Hüseyin Mercan

Bu ders kapsamında Westphalia Anlaşması sonrası oluşan düzenin genel çerçevesi ve kırılma noktaları incelenecektir. Bunun yanısıra uluslararası ilişkilerin temel kavramları ve 1990 sonrası dünya siyasetindeki önemli gelişmeler de seminer kapsamında genel hatlarıyla ele alınacaktır.

Muhammed Hüseyin Mercan, 2008 yılında Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 2017’de İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalından “İslami Hareketin Kurumsallaşma Sorunu Işığında Müslüman Kardeşler Teşkilatı” başlıklı tezle doktora derecesini aldı. Hali hazırda Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapan Mercan, Orta Doğu Siyaseti, İslami Hareketler ve İslamcılık alanlarında akademik çalışmalarını sürdürmektedir.

Estetik

Yusuf Ziya Gökçek

Estetik dersinde sanatın, insanın yeryüzündeki yürüyüşüne eşlik eden ve onu anlamlı hale getirmeye çalışan 'ifade edişin', tecrübesi güzellik kavramı etrafında incelenecektir. Estetik özne, estetik obje, beğeni ve yargı gibi estetik yapı unsurları ve süreçlerinin ele alınacağı derste farklı estetik yaklaşımların tanınması ve açıklanması amaçlanmaktadır. Tarihsel perspektife uygun bir biçimde önemli estetik metin örneklerinin tartışılacağı derste katılımcıların estetiğe ilişkin kavrama ve ifade becerisinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Yusuf Ziya Gökçek, İstanbul'da doğdu. Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesinde tamamladı. Yüksek lisansını 2011'de "Postkolonyal Afrika Sineması" başlıklı teziyle Beykent Üniversitesi Sinema-TV Ana Bilim Dalı'nda tamamladı. Doktorasını 2017'de "Üçüncü Sinema'dan Fernando Solanas Sineması'na Bakış" başlıklı teziyle Marmara Üniversitesi Sinema Ana Bilim Dalı'nda tamamlamıştır. Gökçek, şu an Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Tv ve Sinema bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Atölyeler

III. Kademe

3. Kademe öğrencilerinin atölye çalışmaları ile ihtisas alanlarını belirlemeleri ve atölye yürütücüleri nezaretinde akademik hayata hazırlanmaları amaçlanmaktadır. Atölyeler, çalışmalarını yıllık sürdürür.

Matematik ve Ontoloji

Abuzer Gündüz, lisans, yüksek lisans ve doktorayı teorik matematik alanında yapmıştır. Çalışma alanları değişmeli halkalar ve modüller, cebirsel geometri, cebirsel topoloji ve matematik felsefesidir. Halen Sakarya Üniversitesi Matematik bölümünde öğretim üyesidir.

İslam Ahlak Felsefesi

Elmin Aliyev, Beylegan'da doğdu (Azerbaycan). Bakü Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu (2005). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Abbaskuli Bakühanlı ve Ahlak Düşüncesi" isimli teziyle yüksek lisansını (2007), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırladığı "Siracüddin Urmevi'nin Ahlak ve Siyaset Düşüncesi" isimli teziyle ise doktorasını (2022) tamamladı. 2011 yılında ABD'de misafir araştırmacı olarak bulundu. 2012-2016 yıllarında İslam İş Birliği Örgütü'nde görev yaptı; 2012-2014 yıllarında Hazar Üniversitesi'nde (Azerbaycan) İslam Felsefesi alanında dersler verdi. 2019-2022 yıllarında Orient-Institut Beirut'ta proje bazlı araştırmacı olarak bulundu. 2021 yılı itibarıyla Yunus Emre Enstitüsü'nde proje koordinatörlüğü yapan Aliyev'in başlıca çalışma alanları İslam ahlak ve siyaset teorileri, nasihatnâme/siyasetnâme geleneği, sanat felsefe ilişkisi ve yazma eser kültürüdür.

Dijital Sosyoloji

Eyüp Al, 1989 yılında Almanya’da doğdu. 2013 yılında Marmara Üniversitesi İşletme (İngilizce) bölümünden mezun oldu. 2015 yılında Marmara Üniversitesi Sinema bölümünde yüksek lisansını tamamladı. Aynı sene içerisinde Marmara Üniversitesi İletişim Bilimleri alanında doktora programına kabul aldı ve 2020 senesinde “Klasikten Modernliğe Zaman-Mekân Tecrübesinin Dönüşümü: Bir Kitle İletişim Formu Olarak Sinema” teziyle doktorasını tamamladı. 2014 yılından beri Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesinde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır ve temel ilgi alanları arasında dijital sosyoloji, medya ve sinema felsefesi, görüntü ontolojisi bulunmaktadır.

İslam Düşünce Ekollerinde İnsan Tasavvurları

Furkan Cinisli, 2017 yılında İstanbul Şehir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nden, 2018 yılında ise aynı üniversitenin Psikoloji Bölümü'nden çift anadal derecesiyle mezun oldu. 2019 yılında 29 Mayıs Üniversitesi'nde tefsir alanında yüksek lisansını 2021 yılında ise İbn Haldun Üniversitesinde Klinik Psikoloji yüksek lisansını tamamladı. Doktora eğitimine aynı üniversitede devam etmektedir.

Türkiye’de Siyasal Hayat

Hüseyin Arslan, 2017 yılında İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden mezun oldu. 2019 yılında aynı üniversitede “Milli Görüş Hareketi’nin Laiklik Anlayışı” başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. Halen İstanbul Üniversitesi’nde doktora çalışmalarını sürdürmekte ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. İlem Yayınları’ndan çıkan Fikir ve Hareket İncelemeleri serisinde Milli Görüş Hareketi: Siyasal ve Toplumsal Dönüşümler adlı bir kitabı bulunmaktadır. Çalışma alanları arasında; Türk Siyasi Tarihi, Milli Görüş Hareketi, İslamcılık, Laiklik, Türkiye’de Sol bulunmaktadır.

Uygulamalı Sosyoloji

Köksal Pekdemir, 1992 yılında Giresun'da doğdu. 2015 yılında İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2018'de İstanbul Üniversitesi'nde Din Sosyolojisi alanında yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi'nde Din Sosyolojisi alanında doktora programına başladı. 29 Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır. İlgi alanları arasında zihniyet, edebiyat sosyolojisi, ekonomi ve din ilişkisi gibi alanlar yer almaktadır.

Mekanda Siyaset

Yunus Çolak, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehircilik Programı'nda, İstanbul'da Planlama ve Güç İlişkisi konusunda yazdığı tez ile doktorasını tamamladı. Halen Kırklareli Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde çalışmakta, sivil toplum kuruluşlarında gönüllü faaliyetler yapmaktadır.

Okuma Grupları ve Kitap Tahlilleri

İLEM Eğitim Programında katılımcıların çözümlenme ve mukayeseli değerlendirmelerde bulunabilmelerini sağlamak, programın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Okuma grupları, İLEM Eğitim Programında yer alan kademe derslerinin içeriklerini ve kademe özel amaçlarını destekleyici unsurlar göz önünde bulundurularak oluşturulan okuma listeleri ekseninde gerçekleştirilmektedir.

Katılımcıların grup danışmanları rehberliğinde 6-8 kişilik gruplar halinde yürüttüğü çalışmalar, seminer dönemleriyle birlikte başlayıp dönem aralarında da devam etmektedir. Alanında yetkin danışmanlar ile birlikte gerçekleştirilen kitap tahlilleri her dönem en az 10 hafta sürmektedir. Eğitim programındaki dersleri destekleyici okumalarla birlikte gerek sosyal bilimlere gerekse de İslam medeniyetinin temel noktalarına temas eden tahliller her katılımcıya geniş bir perspektif kazandırmaktadır.

Dönem Arası Kampı

İLEM Eğitim Programı kamplarında, Eğitim Programının genel ve özel amaçları doğrultusunda gerekli görülen, fakat Güz ve Bahar dönemlerinde programa dâhil edilemeyen konular hakkında katılımcılara bilgi ve anlayış kazandırmak, Eğitim Programı mezunları ile programa devam eden katılımcıların iletişim ve ilişki kurmaları hedeflenmektedir.

Kamp programlarının içeriği, katılımcıların birlikte üflet ve muhabbet ekseninde vakit geçirmelerini temin etmek ve bu birlikteliğin niteliğini zenginleştirmek üzere oluşturulmaktadır. Kamplar, katılımcıların dinlenmelerini sağlamakta ve motivasyonlarını artırmaktadır. Türkiye'nin farklı illerinde gerçekleştirilen bu çalışmada özel seminerlere ve okuma programlarına da yer verilmektedir.

Kültür ve Medeniyet Gezileri

Kültür ve Medeniyet Gezileri katılımcıların farklı tarihsel ve toplumsal birikimlerle ilişki kurmalarına imkân sağlamayı hedeflemektedir. Gezilerde, farklı tarihsel dönemlerde yaşamış medeniyetler ve düşünsel tecrübelerin hayat bulduğu mekânlar ziyaret edilmektedir. Modern hayatla birlikte toplumdan ve geçmişin birikiminden kopma eşiğine gelen insanın tekrardan bu bağı kurmasındaki önemli etkenlerden biri olan bu geziler, medeniyetimizin yapıtaşlarını da bizlere göstermektedir.

Güz döneminde ve yıl içindeki diğer uygun tarihlerde gerçekleştirilen bu etkinliklerde özel programlara da yer verilmektedir. Kültür ve Medeniyet Gezileri kapsamında, Osmanlı'nın izinde konsepti ile farklı tarihlerde Edirne, Bursa, İznik ve İstanbul gezileri gerçekleştirilmiştir. Tecrübeli rehberler eşliğinde gerçekleştirilen gezilerde, İslam medeniyetine asırlarca sancaktarlık yapmış Osmanlı Devleti'nin başkentleri ve önemli şehirler ziyaret edilmekte ve katılımcıların ziyaret edilen yerler ve dönemler hakkında bilgi, birikim ve görgü edinmeleri sağlanmaktadır.

Başvuru ve Mülakat Süreci

◆ Başvurular hangi tarihlere kadar yapılabilir?

Başvurular 8 Ekim 2022 tarihine kadar yapılır.

◆ Programa kimler başvurabilir?

İstanbul'daki üniversitelerin lisans ikinci ve üçüncü sınıf programına devam edenler.

◆ Nasıl başvurulabilir?

Başvurular, basvuru.ilem.org.tr adresinden online olarak gerçekleştirilir.

◆ Mülakata kimler çağırılır?

- Sosyal ve beşeri bilimler alanlarında okuyan,
- Lisans birinci sınıfı başarı ile tamamlayan, (Lisans eğitiminde en az 1 yıl tamamlayıp, eğitimine devam eden öğrenciler)

- Lisans derslerinde başarılı olan öğrenciler sözlü mülakata davet edilirler.

◆ **Başvuru ve mülakat sonuçları ne zaman açıklanacak?**

Başvuru ve mülakat sonuçları en geç 13 Ekim 2022 tarihine kadar açıklanacaktır. Sonuçlar mail ve mesaj yolu ile adaylara bildirilecektir.

◆ **Program hangi tarihlerde gerçekleşecek?**

İLEM Eğitim Programı'nın Güz dönemi 15 Ekim – 17 Aralık 2022 tarihleri arasında, Bahar dönemi 11 Şubat – 15 Nisan 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Sıkça Sorulan Sorular

◆ Kısaca İLEM Eğitim Programı nedir?

İLEM Eğitim Programı 3 kademededen müteşekkil olup, programın içeriği lisans öğrencilerine ilmî çalışmalar yaparken ihtiyaç duyacakları temel donanımları kazandırmaya yöneliktir.

- Program 3 yıllık bir süreyi kapsamaktadır.
- Programda beşeri ve sosyal bilimlerin farklı alanlarında dersler gerçekleştirilir.
- Kademe dersleri, Cumartesi günü İLEM'de gerçekleşir.
- Programda haftalık okumalar, grup çalışmaları, çeşitli eğitim destekleri, atölyeler, geziler ve kamplar yer almaktadır.

◆ Programa katılmam için ücret ödemem gerekiyor mu?

İLEM Eğitim Programı ücretsizdir.

◆ Bu programa katılmam bana ne kazandıracak?

İLEM Eğitim Programı lisans düzeyindeki katılımcılara ilmi çalışmanın ilkelerini ve farklı disiplinleri bir arada anlamaya imkan verecek mukayeseli bir analiz kabiliyeti kazandıracaktır.

◆ Programda bir sonraki kademeye devam edebilmem için hangi şartlar gerekiyor?

Katılımcıların bir sonraki kademeye devam edebilmeleri için kademe derslerini düzenli olarak takip etmeleri, okuma gruplarının programına katılmaları ve kademelerinde yer alan okumaları düzenli bir şekilde yapmaları gerekmektedir.

◆ Programa katıldığımda tüm derslere katılmam gerekiyor mu?

Katılımcıların tüm kademe derslerini eksiksiz takip etmeleri gerekmektedir.

◆ Programı katıldığımda verilen ödevlerin, okumaların yapılması zorunlu mu?

Katılımcıların farklı kademe derslerine ilişkin özel çalışmaları ve kademelerinde yer alan okumaları düzenli olarak yapmaları gerekmektedir. Ayrıca her dönem için kademe listelerinden seçtikleri bir kitaba değerlendirme yazısı yazmaları beklenmektedir.

◆ Program katılımcılara burs sağlıyor mu?

Programda katılımcılara burs sağlanmaz. Diğer taraftan ihtiyaç olması halinde katılımcılar, burs veren bazı derneklere ve vakıflara doğrudan yönlendirilmektedir.

İLMİ ETÜDLER DERNEĞİ

- ◆ Aziz Mahmut Hüdayi Mah.
Türbe Kapısı Sk. No: 13
Üsküdar, İstanbul
- ◆ bilgi@ilem.org.tr
- ◆ (0216) 310 43 18

Geleneğin Birikiminden Yeni Bir Düşüncenin İnşasına

ilem
ilmi etüdler derneği